

DET UNHEIMLICHE OCH HEMMET

- ett kartläggande av det kusliga i hemmets sfär -

Student: Niels Pettersson

Handledare: Nina Falk Aronsen

Examinator: Lars-Henrik Ståhl

Det finns en stor diskrepans mellan upplevd trygghet och statistiskt kartlagd säkerhet. En statistiskt sett "farlig" plats, exempelvis krog-meckat Stureplan, kan upplevas som långt mycket mer trygg att vistas på än den mörka men "ofarliga" kyrkogården. Människans känsloliv är helt enkelt inte rationellt. Att rädslor dessutom är subjektiva såväl som barn av sin tid komplicerar saken ytterligare.

Känslolivets irrationalitet är något som återspeglas i skräckkulturens ständigt återkommande miljöer. Snarare än det *myllrande torget* så är det den *mörka skogen*, det *ödsliga hotellet* och inte minst det *hemsökta huset* som är igenkännbara teman inom dessa kulturyttringar. Vidare är skräckfilmen mig veterligen den enda filmgenre där en plats eller byggnad ideligen upphöjs till att agera berättelsens egentliga antagonist. Som hängiven konsument av skräckfilm så är det inte konstigt att det var dessa, och de miljöer de utspelar sig i, som blev min ingång till detta examensarbete. Vad är det egentligen med dess arkitektur som gör oss så illa till mods? Vilka knappar är det den trycker på? Och hur kan man förklara att vissa typer av rum och platser används mer frekvent än andra?

Att teoretisera kring något så subjektivt som rädsla skulle lätt kunna ses som ett hopplöst projekt. Likväl är detta något som flera framstående filosofer och psykologer varit benägna att göra. Jag har valt att undersöka hur Sigmund Freuds teoretisering av *det Unheimliche* – "det ohemlika" – förhåller sig till, och rentav kan frammanas genom, arkitektur i allmänhet och bostaden i synnerhet. Förutom skräckfilmer och smarta människors tankar så har jag haft mina egna erfarenheter av arkitektur till hjälp. Min kartläggning har resulterat i ett tudelat examensarbete: en teoretisk del, bestående av en skriven essä, och en praktisk, innehållande tre mindre experiment. Tillsammans ämnar de ge en bild av vilka arkitektoniska former det samtida Unheimliche kan tänkas ta.